

Základné východiská a predpoklady fungovania ekonomiky

ZE PI Prednáška 1.

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

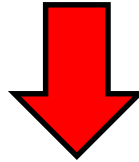
Základné ekonomické kategórie

Vstupy (inputs)
(výrobné faktory)

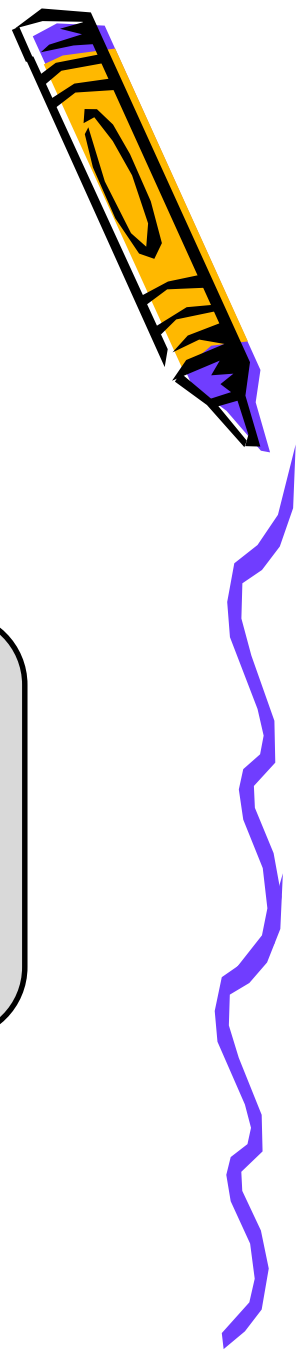
Výstupy (outputs)
(statky)

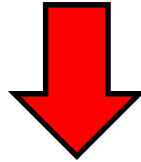
POTREBY

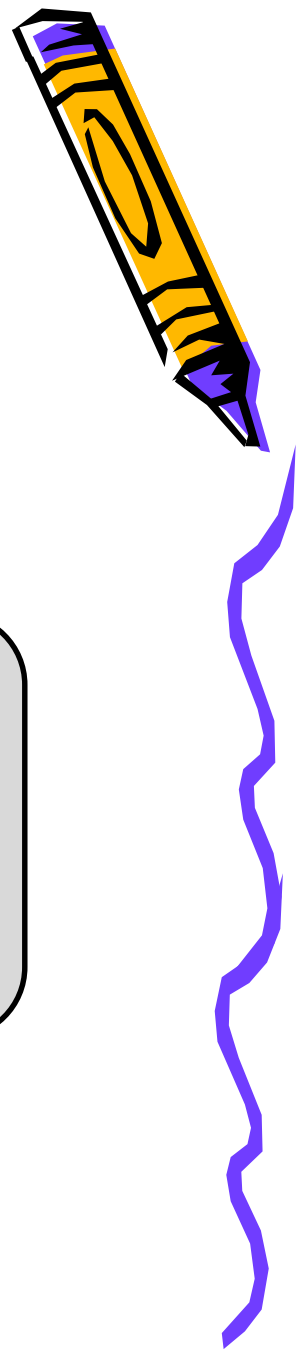
Uvedomelý alebo neuvedomelý pocit nedostatku niečoho, ktorý sa snažíme uspokojiť.

STATKY

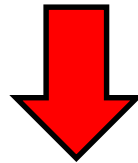

Vznikajú vo výrobnom procese transformáciou vstupov.
Uspokojujeme nimi potreby.

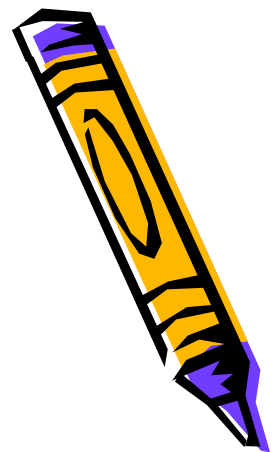

Problém vzácnosti a obmedzenosti zdrojov

Základný fakt, ktorý ovláda náš život:
Chceme viac než môžeme dostať.

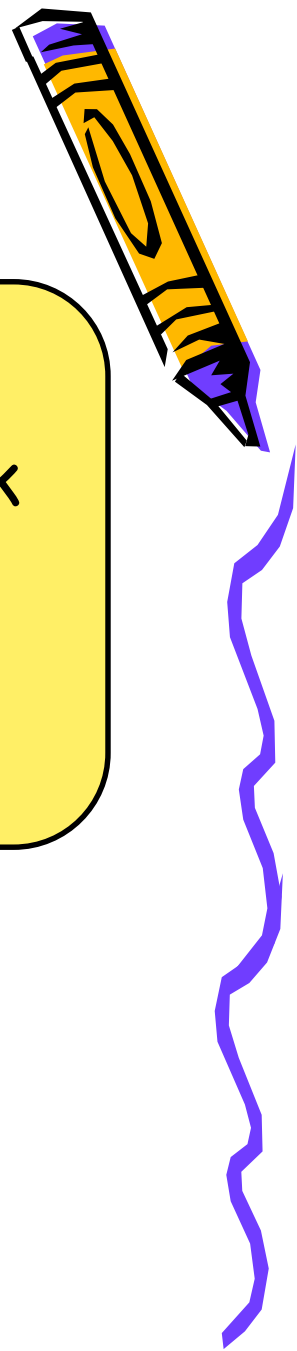

Zákon vzácnosti

Zákon vzácnosti:

Statky sú vzácne preto, lebo nedostatok zdrojov neumožňuje vyrábať všetky statky, ktoré by ľudia chceli spotrebovať.

2 spôsoby riešenia problému
neobmedzených potrieb a
obmedzených zdrojov

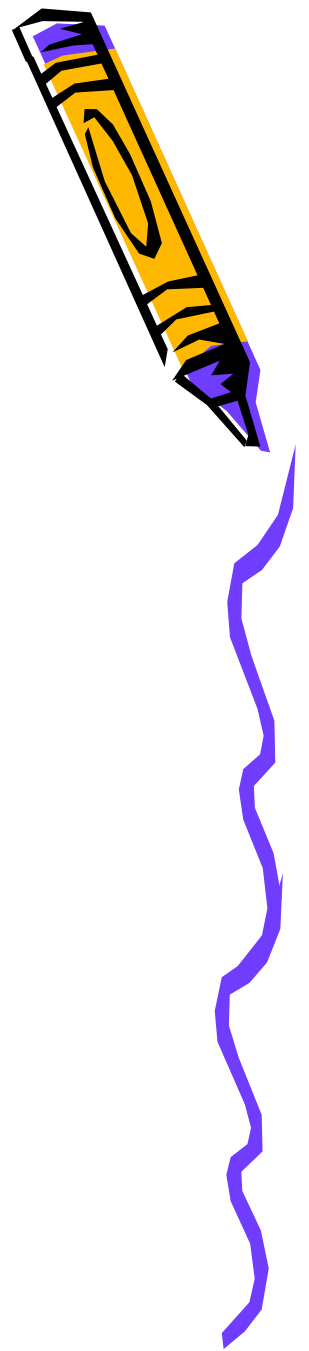
Hospodárenie

Voľba

Hospodárenie

Princíp maxima

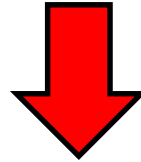
Princíp minima

Voľba medzi
alternatívami

Alternatívne náklady

Predstavujú hodnotu statkov, ktorých
sme sa vzdali v prospech iných statkov.

Vymedzenie pojmu: EKONÓMIA

"Oikonomikos"

„oikos” - dom, hospodárstvo
„nomos” - pravidlo, zákon

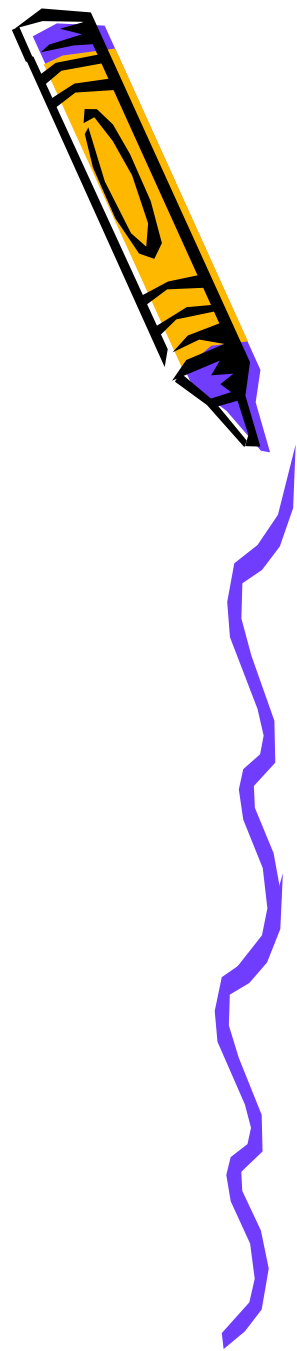

Vznik klasickej ekonómie (2. pol.18. st.)

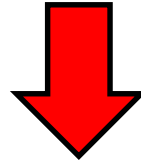
od zahraničného obchodu k materiálnej výrobe
(manufaktúry) → klasická ekonómia → ekonómia ako
veda

Politika hospodárskeho liberalizmu: Wiliam Petty,
David Ricardo, **Adam Smith**

**Adam Smith: Pojednanie o podstate a príčinách
bohatstva národov (1776) - prvý ucelený výklad
ekonomickej teórie**

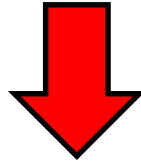
EKONÓMIA

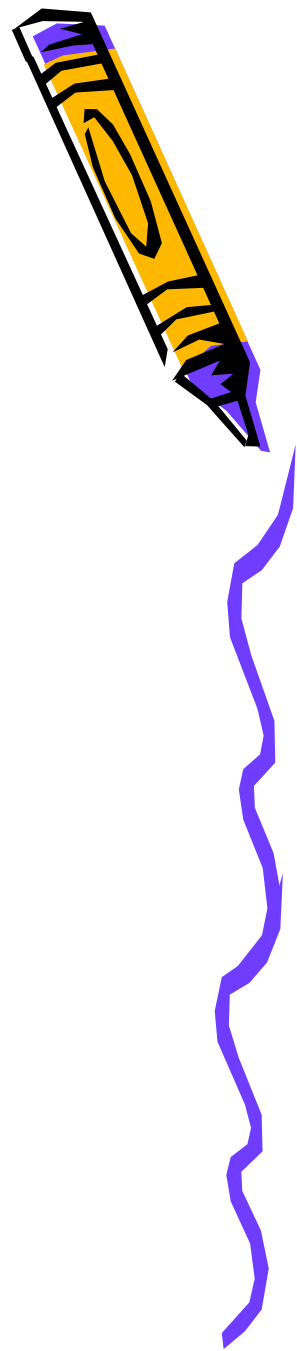
Spoločenská veda o tom, ako spoločnosť využíva vzácne zdroje na výrobu užitočných tovarov a ako ich rozdeľuje medzi rozličné skupiny ľudí.

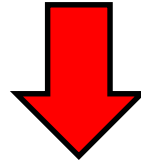
Ekonomía je veda.

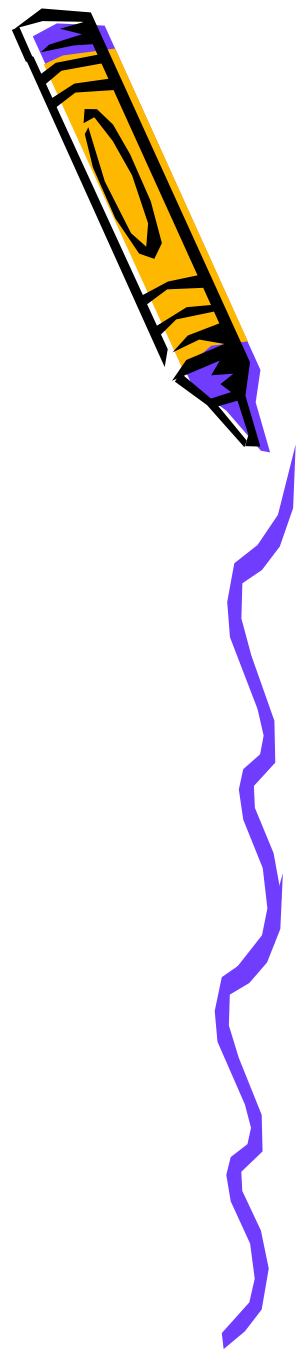
Používa vedecké metódy pri skúmaní ekonomických javov.

Ekonomía je
interdisciplinárna veda.

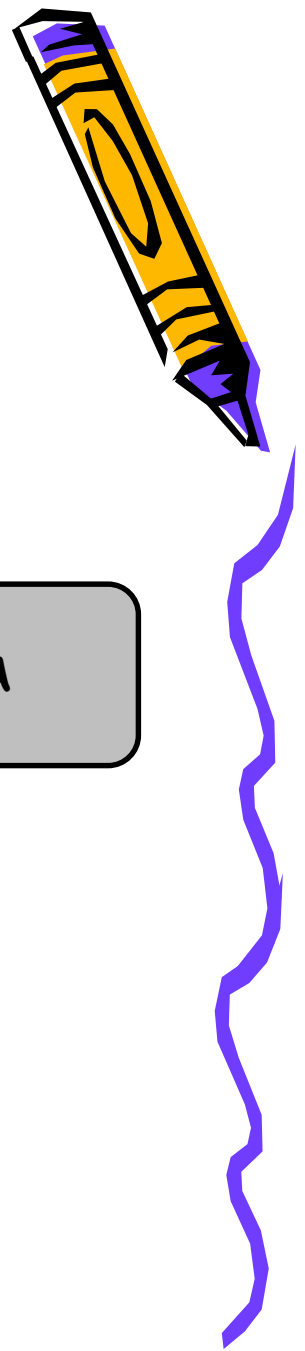
Využíva metódy a výsledky
iných vedných disciplín
(matematiky, štatistiky, teórie
pravdepodobnosti, ...).

EKONÓMIA

versus

EKONOMIKA

EKONÓMIA

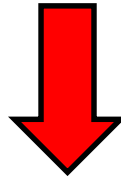
Makroekonómia

Mikroekonómia

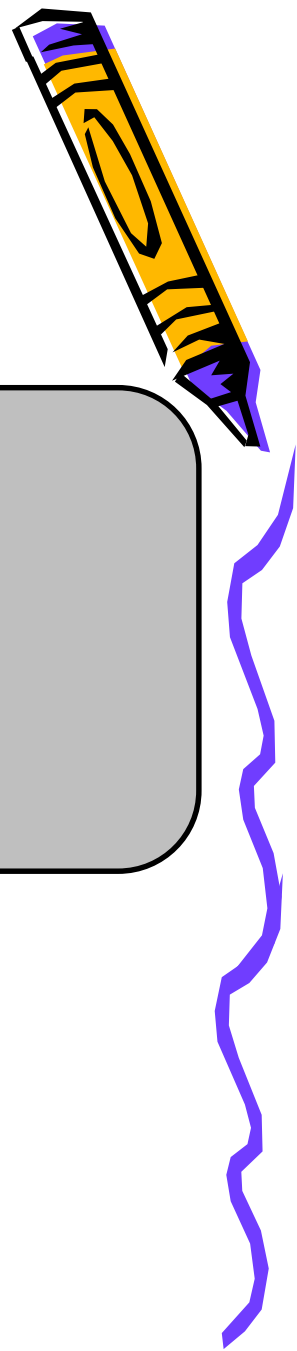

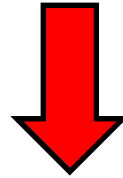
Makroekonómia

Skúma zákonitosti, správanie a mechanizmus fungovania celého hospodárstva.

Mikroekonómia

Analyzuje správanie jednotlivých zložiek celku.

Je zameraná na jednotlivca, domácnosti, firmy, odvetvia

MAKROEKONÓMIA

MIKROEKONÓMIA

Ekonomická teória

POJMY

VEDECKÉ
VÝROKY

HODNOTOVÉ
SÚDY

2 prístupy v ET

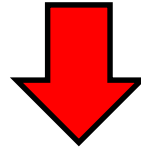
POZITÍVNY

POZITÍVNA
EKONÓMIA

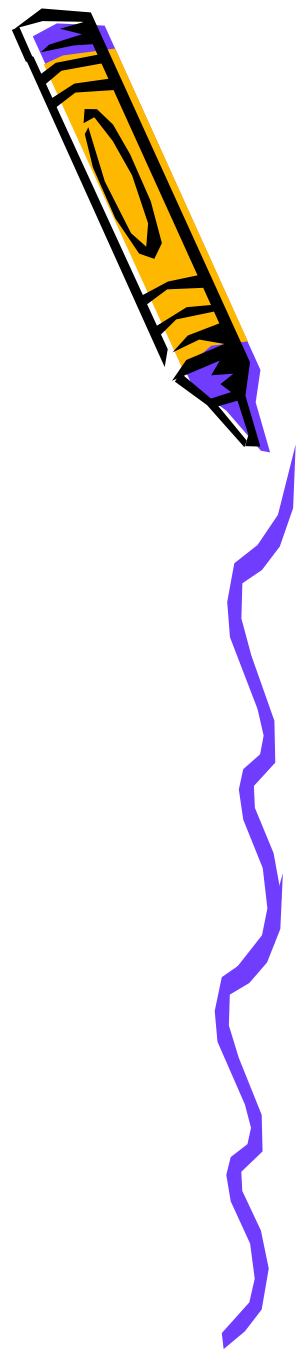
NORMATÍVNY

NORMATÍVNA
EKONÓMIA

VÝROBNÉ FAKTORY (základné členenie)

Vstupy nevyhnutné pre výrobu statkov.

Základné výrobné faktory

PÔDA

PRÁCA

KAPITÁL

ĽUDSKÝ
KAPITÁL

Primárne VF - práca, pôda
Sekundárne VF - kapitál

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

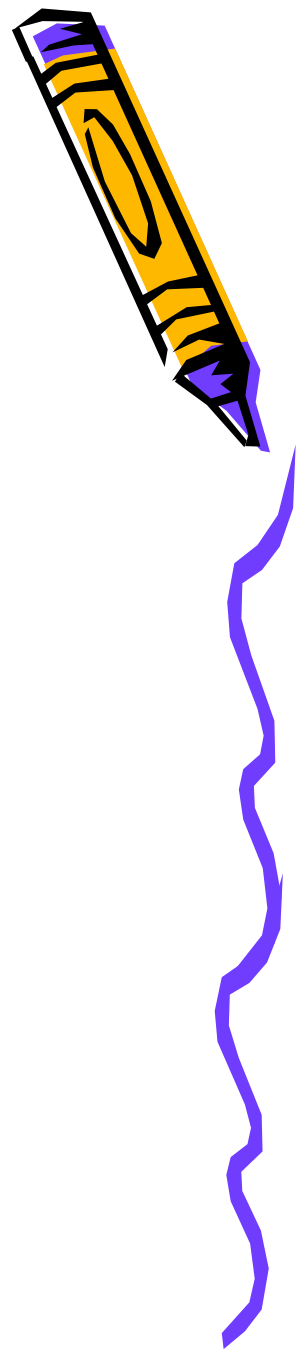
Pôda a prírodné zdroje

je produktom prírody

jej množstvo je obmedzené

nereprodukovateľný VF

Pozemková renta je dôchodok
plynúci z pôdy.

Práca

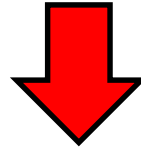
Cieľavedomá ľudská činnosť, ekonomicky zameraná.

Jej nositeľom je človek.

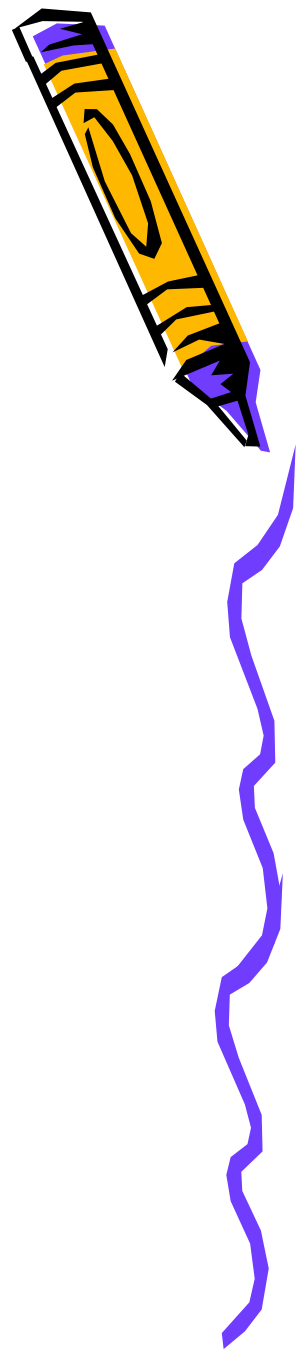
Je zdrojom príjmu.

Cenou práce je mzda.

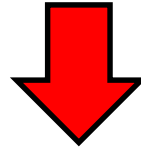
Pracovní síla

Človek, ktorý vynakladá svoju
prácu pri výrobe.

Ľudský kapitál

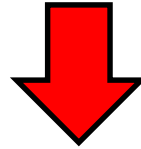
Súhrn vrodených alebo nadobudnutých schopností, vedomostí, zručností, skúseností jednotlivcov, tiež tvorivosť, talent, invencie pri vytváraní nových hodnôt.

Špecifický ĽK

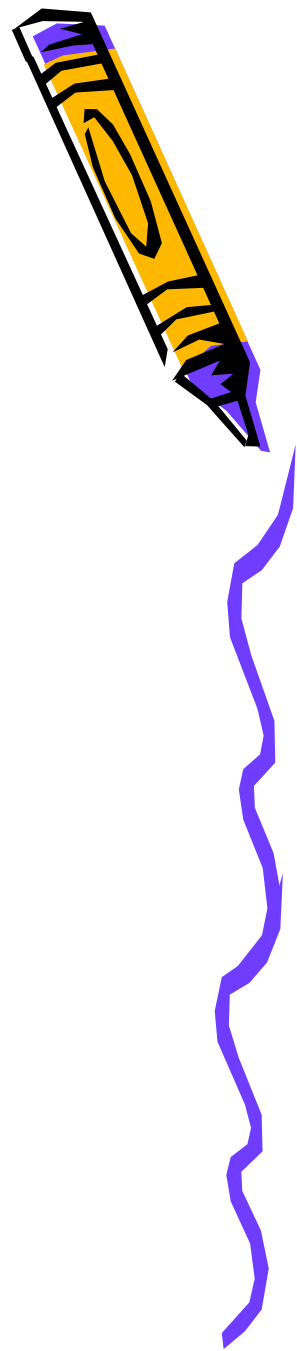
Všeobecný ĽK

Kapitál

Statky dlhodobej spotreby, ktoré sú výsledkom výroby a slúžia na výrobu ďalších statkov.

Zdroje:

- KUCHARČÍKOVÁ, A., HOLKOVÁ, B., KOZUBÍKOVÁ, Z., STANÍKOVÁ, Z., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015
- KUCHARČÍKOVÁ, A., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie pre informatikov, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015
- STANÍKOVÁ, Z.: Úvod do ekonómie, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015
- LISÝ, J. a kol.: Ekonómia v novej ekonomike, 1. vydanie, IURA EDITION, Bratislava 2005
- PARKIN, M.: Macroeconomics, Pearson 2014

